

Rettsikkerhet i barnevernssaker

Jan Helge Jensen

Det er nå gått om lag to år siden debatten om bruk av sakkyndige i den såkalte «Svanhild»-saken i Kvæningen stod på som verst. Som Svanhild Kristine Jensens far har jeg i denne perioden fått mange henvendelser og reaksjoner på bruken av sakkyndige i barnevernssaker.

Rollebytter

Det er kjent at psykologer opptrer som dommere i én barnevernssak og som utreder i neste. I en sak kan disse opptre som sakkyndig meddommer, sammen med juridiske dommere, for så i neste sak å skifte rolle og bli utreder. Dette samtidig med at en av de juridiske dommerne, som psykologen satt sammen med i første sak, nå skal være dommer over den samme psykologens utredning i neste. Når en vet erfaringsmessig at de sakkyndiges uttalelser i slike saker er tillagt meget stor vekt, er det fristende å spørre om dette er en fremgangsmåte som er med på å skape tillit innenfor denne delen av rettssystemet.

Gjennom tiden har jeg, gjennom andres opplevelser og dokumentasjon, fått bekreftelse på at dette forekommer. Jeg kan ikke kommentere disse sakene. Men for at dette ikke skal bli en meningsytring uten dokumentasjon, vil jeg trekke frem et slikt eksempel fra Svanhild-saken. Etter at lagmannsretten hadde avsagt dom, ble det kjent at en lagdommer i saka hadde vært meddommer i en annen barnevernssak i Hålogaland Lagmannsrett, der en av barnevernets sakkyndige i saken mot Svanhild hadde vært meddommer. Altså, den ene uka satt den juridiske dommeren i samme panel som psykologen, og i den neste saka uka etter skulle den samme dommeren ta stilling til denne psykologens faglige kompetanse og utredning i Svanhild-saken.

Da dette faktum ble forelagt lagmannsretten før anken til Høyesterett, ble det gitt følgende forklaring og innrømmelse: «På grunn av at antallet kompetente fagpersoner er begrenset, må disse opptre i forskjellige roller. Av og til meddommere, og av og til sakkyndige.» Videre het det: «Det er riktig som anført i anken at psykolog (x) og lagdommer (y) i uken før ankeforhandlingene var dommer i samme barnevernssak. Svanhild-saken ble imidlertid ikke diskutert eller omtalt dem i mellom.»

Rettsikkerheten

Når slike rollebytter gjennomføres innen-for en viss krets av fagfolk og dommere, er det etter min oppfatning grunn til å spørre om rettsikkerhet og kvalitetssikring blir godt nok ivaretatt i barnevernssaker. Videre må en spørre seg om en begrunnelse som nevnt ovenfor er god nok, og om det ikke er på sin plass å se på om det er rettsstaten Norge verdig å videreføre en slik praksis.

Det er grunn til å tro at rolleskiftene neppe kunne vært gjennomført i andre saker som domstolene tar stilling til, uten at det hadde blitt satt spørsmålsteget ved tillit og troverdighet.

Barnevernssaker har med mennesker å gjøre og er svært belastende for dem det gjelder. Derfor fortjener disse sakene en prosess som er verdig og forankret i troen på en rettførdig rettsavgjørelse. Det må gå et klart skille mellom det å være dommer og utreder i barnevernssaker.

Ingen bør kunne påberope seg retten til å sitte på begge sider av bordet når saker av uansett slag skal avgjøres.

Jan Helge Jensen
9161 Burfjord, Kvæningen
Tlf 930 85263
E-post jah-jen@online.no